

Om sandheden. Prædiken 4. søndag efter påske 2022

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Jesus sagde da til dem: »Når I får ophøjet Menneskesønnen, da skal I forstå, at jeg er den, jeg er, og at jeg intet gør af mig selv; men som Faderen har lært mig, sådan taler jeg. Og han, som har sendt mig, er med mig; han har ikke ladet mig alene, for jeg gør altid det, der er godt i hans øjne.« Da han talte sådan, kom mange til tro på ham. Jesus sagde nu til de jøder, som var kommet til tro på ham: »Hvis I bliver i mit ord, er I sandelig mine disciple, og I skal lære sandheden at kende, og sandheden skal gøre jer frie.« De svarede ham: »Vi er Abrahams efterkommere og har aldrig trællet for nogen. Hvordan kan du så sige: I skal blive frie?« Jesus svarede dem: »Sandelig, sandelig siger jeg jer: Enhver, som gør synden, er syndens træ. Men trællen bliver ikke i huset for evigt, Sønnen bliver der for evigt. Hvis altså Sønnen får gjort jer frie, skal I være virkelig frie.«
Johannesevangeliet 8,28-36

Amen

Forestil jer, at I sidder i jeres stue i sofaen foran det tændte fjernsyn, hvor der er en udsendelse med en af tidens talrige livsstilseksperter. Han eller hun fortæller overbevisende om, hvordan du skal tilrettelægge dit liv både mht. ægtefælle, børn, arbejde, hus, have, hund, bil, mad og meget mere, og selvom du smiler lidt overbærende af noget af det, så må du også indrømme, at det for det meste lyder godt og rigtigt, og du begynder lige så stille helt seriøst at overveje, om du ikke burde lægge både dit liv og din have om og følge livsstilsekspertens forjættende anvisninger på en fuldkommen og harmonisk tilværelse. Du længes efter sådan en tilværelse, for selvom du egentlig er ganske godt tilfreds med dit liv - elsker din ægtefælle, glæder dig over dine børn, holder af dit arbejde - så må du også erkende, at det kunne være bedre, for selv i din have, hvor du ellers bruger så mange kræfter, bliver skvalderkålen ved med at dukke frem som et foruroligende tegn på, at der under dit livs udmærkede overflade findes kræfter og problemer, som du ikke er i stand til at styre.

Men netop som du er ved at blive omvendt til troen på et liv uden ukrudt, holder livsstilseksperter en lang pause; ser dig direkte ind i øjnene fra fjernsynsskærmen og siger langsomt og indtrængende: "Hvis du holder dig til disse enkle leveregler, som jeg her har fortalt om, så vil du snart kunne skelne mellem, hvad der er løgn og sandhed i dit liv, og når du således forstår min sandhed om dit liv, skal du være virkelig fri."

"Hvad for noget!" Du retter dig op i sofaen med sæt; griber fjernbetjeningen og zapper straks over til en anden kanal, hvor du ikke risikerer at blive påduttet en eller anden selvglad fidus, der skal prøve at fortælle dig, at du ikke er et frit menneske. Hvad bilder sådan en overlegen dims sig ind? Lever du måske ikke i et frit land, hvor demokratiets vigtigste principper forsvares til det yderste? Ejer du ikke alle individets ukrænkelige rettigheder og véd du ikke, at både folketing, politi og domstole vil forsvare og sikre dig og dine efterkommere disse fundamentale menneskerettigheder? Er du ikke et af de frieste mennesker i verden?

Og send så den såkaldte ekspert til Rusland, Kina eller Afghanistan; dér kan han jo prøve at prædike sit budskab om den store, frigørende sandhed!

For han skal i hvert fald ikke komme her og fortælle dig, at du ikke er et frit menneske!

Og gå så lige 2000 år tilbage i tiden og forestil jer, at Jesus siger til jer, at hans sande budskab vil gøre jer frie. Så kunne I – eller sikkert vi – måske også blive fornærmede over sådan en bedrevidende dom over vores liv? Og måske ville vi også diskutere med ham – forhåbentlig ville diskussionen ikke udvikle sig til det rene skænderi med gensidige beskyldninger om at være besat af djævelen, som det er tilfældet i evangelieteksten. Dengang var det næsten ved at ende med, at Jesus blev stenet af de vrede jøder. Men heldigvis forsvandt han fra tempelpladsen, da de begyndte at samle sten op.

Så voldsomt vil vi nok ikke reagere overfor en af de mange - og efter min mening - ofte ret ulidelige livsstilsekspertes, som har så utroligt travlt med at fortælle os stakkels, almindelige mennesker, hvordan vi skal finde sandheden om og dermed friheden i vores liv.

Jeg kan ikke lade være med at tænke på de livsstilsekspertes, som for nogle måneder siden sammenlignede Folkekirken med leverpostej og rullepølse og i øvrigt slet ikke rigtigt forholdt sig til kirkens budskab, men affejede det med benævnelsen kedeligt og gammeldags!

Sådan noget kan få mig op på mærkerne!

(Frihed er paradoksalt nok også at kunne vælge ikke at være fri!

I virkeligheden er frihed et begreb, som mister sin mening i sin ultimative form. For det totalt frie menneske svæver for sig selv i et stort, tomt rum, som dermed er blevet et forfærdeligt fængsel. Frihed er ikke udelukkende at blive gjort fri fra noget; men i allerhøjeste grad også at blive gjort fri til noget.)

Kender I den engelske film: "About a boy" med Hugh Grant i hovedrollen? Han spiller en ung mand, der tilsyneladende er det fuldkomment frie menneske. Han lever i et demokratisk samfund med alle dets rettigheder og i kraft af en populær julemelodi, som hans far engang har skrevet, har han alle de penge, han overhovedet kan bruge og lidt til. Han behøver ikke at arbejde; han behøver ikke at stå op om morgenen, hvis han ikke vil; han har ingen familie længere; han er ikke gift og har ingen børn og ingen venner, for det vil jo være en begrænsning af hans totale frihed, hvis han pludselig skulle til at tage hensyn til dem. Og han har et godt liv, synes han selv, som det går dag efter dag uden de store forskelle.

Indtil en dag, hvor en dreng ringer på hans gadedør, fordi han bliver forfulgt af nogle større drenge fra skolen. I det øjeblik den unge mand meget modstræbende åbner døren for drengen begynder hans liv at forandre sig. Han lærer drengen at kende og det problematiske liv, han har, og ganske langsomt begynder han at engagere sig i det og mister dermed sin frihed. Helt galt går det, da han i kraft af drengen møder en kvinde og forelsker sig i hende. Det bliver alt sammen meget rodet og besværligt for ham; men til sidst må han erkende, at den frihed han havde, før han lærte drengen at kende, var et blændværk af en frihed. En illusion om frihed, fordi hans frihed var fravær af andre og ikke sammen med andre.

Eller sagt på en lidt anden måde; den frihed han levede først, var en frihed uden kærlighed, og den form for frihed er ikke en sand frihed, men i bund og grund en løgn.

Det er sådan en løgnagtig frihed, som jøderne på Jesu tid levede i, fordi de satte overholdelsen af Lovens mange bud over alt andet - også over almindelig medmenneskelig kærlighed og omsorg. Han fortalte dem sandheden, og de ville ikke høre den - ville ikke tro på den, fordi det ville betyde enden på den frihed, de mente at have som sandheden i deres liv. Til sidst fik de slået Jesus ihjel for at slippe for at høre mere om hans sandhed og gjorde derved deres såkaldte frihed til et endnu stærkere fængsel af had og død.

Her ville historien så være sluttet, hvis Jesus havde været en af den tids "livsstilsekspert", og hvis hans budskab om sandheden, der skulle gøre mennesker frie, udelukkende havde været et moralsk budskab om, at alle skal tage sig pænt af hinanden.

Men fordi Jesus Kristus er Guds Søn og derfor kan stå op af graven påskemorgen, lyder evangeliet om sandheden og friheden i troen og håbet på Guds kærlighed også for os i dag. Ikke som et af mange andre forskellige modefænomener, man kan vælge at tro på en tid, indtil noget nyt, bedre og mere moderne viser sig. Nej, evangeliet er et evigt budskab, som er hævet over modefænomener og smart indpakning. Budskabet er et universelt kærlighedsbudskab, som åbenbart kan være for stort at håndtere for livsstilsekspert? Og så må man affeje det som gammeldags!

Kristus blev født som et menneske i vores verden for at åbenbare sandheden om Gud, for at vi kan tro og håbe på, at vi er gjort frie til Gud - frie til at være hans børn. Frie til at tage imod Guds kærlighed. Frie til selv at vise kærlighed. Frie til at leve.

Amen.